

«Δέρμα στις φλόγες», ένα πολιτικά αιχμηρό έργο

Έργο του Γκιλιέμ Κλούα από το Θέατρο Διόνυσος.

Μετάφραση:

Μαρία Χατζεμμανουτίλ, Δημήτρης Ψαρράς
Σκηνοθεσία: Βαρνάβας Κυριαζής
Σκηνικά/Κοστούμια: Ρέα Ολυμπίου
Φωτισμοί: Egor Dubensky
Μουσική: Γιώργος Κολιάς
Παίζουν: Χρήστος Γιάγκου, Έλενα Χατζηαυξέντη, Ελένη Μυλωνά, Πέτρος Γιωρκάτζης.

Τον Γκιλιέμ Κλούα, τον Καταλανό θεατρικό συγγραφέα, τον γνωρίσαμε μέσα από την παράσταση «Killer», παραγωγή της Onion Art Productions. Εκείνο το κείμενο αποτελούσε ένα μονόλογο-αυτοπορτρέτο ενός κατά συρροή δολοφόνου, που στη σκηνοθεσία του Νικόλα Κουρουμτζή είχε μετατραπεί σε σκοτεινό, αλλά αυτοσαρκαστικό μιούζικαλ. Το θεατρικό είδος στο οποίο ανήκει το «Δέρμα στις φλόγες» είναι ένα κράμα πολιτικού θρίλερ και θεάτρου σκληρότητας. Το Θέατρο Διόνυσος έκανε απότομη ρεπερτοριακή στροφή από το ρομαντικό και κυρίως το νεανικό κοινό, απευθυνόμενο «Από έρωτα» προς ένα δυσκολότερο σ' ό,τι αφορά την αποδοχή του από το κοινό έργο, προς ένα έργο που απαιτεί πολιτική γνώση και πολιτική άποψη από τους θεατές του για να μεταφέρει τα οργισμένα του μηνύματα και την όντως ιδιαίτερη κοσμοαντίληψη του συγγραφέα.

Το «Δέρμα στις φλόγες» είναι ένα πολιτικά αιχμηρό έργο. Η χώρα στην οποία διαδραματίζονται τα γεγονότα δεν διευκρινίζεται. Πρόκειται όμως για ένα κράτος με πρόσφατο αντιδημοκρατικό παρελθόν, το νυν καθεστώς του οποίου προσπαθεί να πείσει για τη δημοκρατική του μετεξέλιξη. Σ' αυτό το επίπεδο η στοχοθέτηση του Κλούα είναι ξεκάθαρη, και τα μέσα που επιλέγει για την επίτευξη του στόχου είναι ενδιαφέροντα, καθώς τα πρόσωπα που δρουν στο έργο φαινομενικά σχετίζονται μόνο έμμεσα με την πολιτική δράση, κι όμως, όπως αποκαλύπτεται, είναι μπλεγμένα στα δίκτυα της υποκρισίας και της διαφθοράς.

Αλλά η κύρια ιδιαιτερότητα αυτού του θεατρικού κειμένου είναι η απόλυτη απαξίωση του συγγραφέα προς την ηθική του απεικονιζόμενου κόσμου. Εδώ το πολιτικό θρίλερ δεν φαίνεται αρ-

κετό για τον Κλούα, εξ ου το δεύτερο συνθετικό του έργου του με τη σεξουαλική βαναυσότητα, την ωμή βία και την ακραία ταπείνωση της ανθρωπίνης ύπαρξης. Αν δεν υπάρχει η ταύτιση των συντελεστών της σκηνικής μεταφοράς του κειμένου με την πολιτική του οργή και τον ηθικολογικό του μηδενισμό, αν δεν υπάρχει η όμοια μ' εκείνην του συγγραφέα επιθυμία να προκαλέσει το κοινό, να το κάνει να πονέσει, τότε οι λόγοι της επιλογής του έργου του Γκιλιέμ Κλούα πρέπει να αναζητηθούν αλλού. Μάλλον το κύριο δέλεαρ για τον σκηνοθέτη της παράστασης Βαρνάβα Κυριαζή είναι η δομή του έργου. Το πρωτότυπο εύρημα του Κλούα είναι ότι τα δύο συνιστώσα μέρη του έργου, οι δύο φαινομενικά άσχετες μεταξύ τους ιστορίες, που διαδραματίζονται στον ίδιο χώρο αλλά σε διαφορετικό χρόνο, παρουσιάζονται στη σκηνή ταυτόχρονα. Τα δύο ζεύγη προσώπων του κινούνται ως αν να είναι μόνα στη σκηνή, όμως οι κινήσεις τους ενώνονται σε ενιαία οπτική σκηνική εικόνα, οι δύο διάλογοι ανακατεύονται στο ενιαίο ακουστικό ταμπλό της παράστασης. Η πλοκή ξε-

διπλώνεται σταδιακά, οδηγούμενη προς την επίλυση των μυστικών και την αποκάλυψη των κρυμμένων σχέσεων μεταξύ των. Αυτή η πρόκληση της ταυτόχρονης δράσης, της μεταφοράς στη σκηνή του αυστηρού δομικού σχεδίου συνεπήρε τον σκηνοθέτη και πρέπει να σημειωθεί ότι ο Βαρνάβας Κυριαζής κατάφερε να ρυθμίσει τη φορμαλιστική περιπλοκότητα και να κρατήσει υπό έλεγχο τη διαδικασία της σταδιακής αποκάλυψης της αλήθειας. Αυτό το εγχείρημα ήταν αρκετά δύσκολο να επιτευχθεί και απαιτούσε χρόνο, κόπο και συγκέντρωση, οπότε, πιστεύω, το κύριο ζητούμενο που έθεσε ο σκηνοθέτης μπροστά στους ηθοποιούς του Χρή-

στο Γιάγκου, Έλενα Χατζηαυξέντη, Ελένη Μυλωνά και Πέτρο Γιωρκάτζη ήταν ο αυστηρός συντονισμός της παράλληλης δράσης και η διατήρηση της νοερής διαχωριστικής γραμμής μεταξύ των δύο επιπέδων.

Ο σκηνοθέτης μαλακώνει την αιχμηρότητα των δύο επιπέδων του έργου. Μετριάζει την τολμηρότητα όταν κρύβει πίσω από την κουρτίνα κάποιες σκηνές θυσιάζοντας ακόμα και την παράλληλη δράση. Στην άλλη μεριά της σκηνής, παρ' όλη την ένταση που υπάρχει μεταξύ των ρόλων που ενσαρκώνουν ο Χρήστος Γιάγκου και η Έλενα Χατζηαυξέντη, ο σκηνοθέτης και οι ηθοποιοί του συγχωρούν τους ήρωές τους πιο πολύ από τον συγγραφέα. Η πραγματικά όμορφη μουσική του Γιώργου Κολιά στηρίζει την ήπια αισθητική που επιλέγει ο Βαρνάβας Κυριαζής, χωρίς να ακολουθεί τον συγγραφέα στα άκρα.

Συνεχίζω να πιστεύω ότι το «Δέρμα στις φλόγες» επιλέγηκε και εκτιμήθηκε από τη δημιουργική ομάδα περισσότερο για τα εξωτερικά του προσόντα.

Νόνα Μολέσκι

nona.moleski
@philelefttheros.com

